

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/24/2005

OPINIE O DZIAŁALNOŚCI SEJMOWEJ KOMISJI ŚLEDCZEJ DO SPRAW ORLENU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Trwają prace sejmowej komisji powołanej do wyjaśnienia przyczyn oraz trybu odwołania byłego prezesa PKN Orlen Andrzeja Modrzejewskiego. Wielość wątków podejmowanych przez komisję oraz zawirowania proceduralne sprawiają, że cała sprawa staje się dla przeciętnego obywatela coraz trudniejsza do ogarnięcia. W związku z tym w styczniowym sondażu¹ zapytaliśmy Polaków, w jakim stopniu interesują się działalnością sejmowej komisji śledczej do spraw Orlenu, jak oceniają jej pracę oraz jaki, ich zdaniem, wpływ na funkcjonowanie demokracji w Polsce mają komisje śledcze powoływane przez Sejm.

DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI ŚLEDCZEJ DO SPRAW ORLENU

Polacy nieco mniej pesymistycznie niż w grudniu ubiegłego roku zapatrują się na szanse pełnego wyjaśnienia sprawy Orlenu. Nadal jednak trzy piąte ogółu badanych (61% - spadek o 7 punktów) jest zdania, że prace komisji nie przyczynią się do ustalenia stanu faktycznego w sprawie, do której zbadania została ona powołana. W powodzenie jej prac wierzy niemal jedna czwarta ankietowanych (24% - wzrost o 8 punktów). Nieliczni (6%) deklarują, że w ogóle nie słyszeli o takiej komisji, bądź nie mają wyrobionego zdania na ten temat (9%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (176) przeprowadzono w dniach 7-10 stycznia 2005 roku na liczącej 1089 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Tabela 1

Powołana została sejmowa komisja śledcza mająca wyjaśnić nieprawidłowości związane z funkcjonowaniem największej firmy paliwowej w Polsce PKN Orlen - komisja do spraw Orłenu. Czy, Pana(i) zdaniem, komisja ta doprowadzi do ustalenia prawdy w tej sprawie czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI 2004	XII 2004	I 2005
	w procentach		
Zdecydowanie tak	3	3	3
Raczej tak	14	13	21
Tak	17	16	24
Raczej nie	30	31	33
Zdecydowanie nie	34	37	28
Nie	64	68	61
W ogóle nie słyszałem(a)m o takiej komisji	6	6	6
Trudno powiedzieć	13	10	9

Brak wiary w wyjaśnienie sprawy przez sejmową komisję śledczą częściej deklarują respondenci o poglądach lewicowych (73%) niż identyfikujący się z prawicą (60%). W potencjalnych elektoratach najwięcej sceptyków można spotkać wśród wyborców SdPI (79%) oraz SLD+UP (78%). Relatywnie więcej osób wierzących w to, że komisja zdoła ustalić prawdę, jest wśród zwolenników Samoobrony (37%) i LPR (36%), jednak nawet wśród nich większość nie wierzy, by komisja spełniła zadanie, do którego została powołana.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Powołana została sejmowa komisja śledcza mająca wyjaśnić nieprawidłowości związane z funkcjonowaniem największej firmy paliwowej w Polsce PKN Orlen - komisja do spraw Orłenu. Czy, Pana(i) zdaniem, komisja ta doprowadzi do ustalenia prawdy w tej sprawie czy też nie?			
	Tak	Nie	W ogóle nie słyszałem(a)m o takiej komisji	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Samoobrona	37	52	7	5
LPR	36	51	4	9
PiS	34	48	1	17
PSL	31	55	0	13
PO	30	66	1	4
SLD+UP	19	78	3	0
SdPI	9	79	4	7
Niezdecydowani	26	52	12	11
Niegłosujący	20	63	7	10

SPÓŁECZNE ZAINTERESOWANIE DZIAŁALNOŚCIĄ KOMISJI I WIEDZA O JEJ PRACY

Ponad połowa Polaków, którzy słyszeli o istnieniu komisji śledczej mającej wyjaśnić nieprawidłowości w funkcjonowaniu PKN Orlen (54%), nie interesuje się jej działalnością, ponad dwie piąte zaś (45%) deklaruje zainteresowanie jej pracami. Odsetek osób interesujących się ustaleniami komisji powrócił do poziomu z listopada ubiegłego roku, co może świadczyć, że grudniowy wzrost zainteresowania jej działalnością związany był raczej z prominentnymi świadkami niż z meritum sprawy.

Tabela 3

Czy interesuje się Pan(i) działalnością i ustaleniami sejmowej komisji do spraw Orlenu?	Odpowiedzi osób, które słyszały o sejmowej komisji ds. Orlenu		
	XI 2004 (N=924)	XII 2004 (N=915)	I 2005 (N=1026)
	w procentach		
Bardzo się interesuję	6	9	5
Raczej się interesuję	38	40	40
Interesuję się	44	49	45
Raczej się nie interesuję	32	32	34
W ogóle się nie interesuję	22	17	20
Nie interesuję się	54	49	54
Trudno powiedzieć	2	2	1

Pracami sejmowej komisji do spraw Orlenu wyraźnie częściej interesują się mężczyźni (54%) niż kobiety (35%). Zainteresowanie jej działalnością wzrasta również wraz z poziomem wykształcenia badanych.

W porównaniu z grudniem wyraźnie zmalało zainteresowanie pracami komisji do spraw Orlenu wśród respondentów o lewicowych poglądach politycznych (z 69% do 51%), w mniejszym stopniu - wśród osób identyfikujących się z prawicą (z 65% do 56%). W styczniu największe zainteresowanie działalnością tej komisji deklarowali zwolennicy PiS (69%) oraz PO i Samoobrony (po 56%), a także SdPi (53%). Natomiast wśród wyborców LPR, SLD+UP, PSL oraz niezdecydowanych i niezamierzających brać udziału w wyborach ponad połowa nie interesowała się pracami i ustaleniami komisji.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy interesuje się Pan(i) działalnością i ustaleniami sejmowej komisji do spraw Orlenu?	
	Interesuję się	Nie interesuję się
	w procentach	
PiS	69	31
PO	56	44
Samoobrona	56	44
SdPI	53	47
LPR	49	51
SLD+UP	44	56
PSL	42	58
Niezdeterminowani	42	56
Nieogłoszący	37	61

* Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

WPLYW KOMISJI ŚLEDZCZYCH NA DEMOKRACJĘ W POLSCE

Mimo przekonania, iż sejmowe komisje śledcze (ostatnio rozpoczęła pracę już trzecia - tym razem do zbadania okoliczności towarzyszących prywatyzacji PZU) nie przyczyniają się do ujawnienia prawdy w sprawach, do zbadania których zostały powołane, systematycznie wzrasta odsetek osób uważających, że sejmowe komisje śledcze dobrze służą polskiej demokracji. W styczniu opinię tę podzielała niemal połowa ankietowanych (48%), przeciwnego zdania była jedna trzecia (32%).

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, komisje śledcze powoływane przez Sejm do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie, np. takie jak komisja wyjaśniająca tzw. aferę Rywina czy komisja do spraw Orlenu, ogólnie rzecz biorąc dobrze czy też źle służą polskiej demokracji?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IX 2003*	XI 2004	I 2005
	w procentach		
Zdecydowanie dobrze	9	12	11
Raczej dobrze	26	31	37
Dobrze	35	43	48
Raczej źle	27	25	22
Zdecydowanie źle	14	11	10
Źle	41	36	32
Trudno powiedzieć	24	21	19

* Pytanie dotyczyło tylko komisji ds. wyjaśnienia tzw. afery Rywina i brzmiało: *Jak Pan(i) sądzi, czy, ogólnie rzecz biorąc, działalność komisji powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina dobrze czy źle służy polskiej demokracji?*

Poglądy polityczne badanych tylko nieznacznie różnicują ich opinie na temat sensu powoływania sejmowych komisji śledczych. Co najmniej połowa osób, które określiły swoje sympatie polityczne na osi lewica-prawica, uważa, że komisje te dobrze służą demokracji w Polsce. Respondenci identyfikujący się z prawicą nieco częściej (62%) niż utożsamiający się z lewicą (50%) czy centrum (48%) przychylają się do takiej opinii.

Tabela 6

Deklarowane poglądy polityczne	Czy, Pana(i) zdaniem, komisje śledcze powoływane przez Sejm do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie dobrze czy też źle służą polskiej demokracji?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica	50	43	7
Centrum	48	38	13
Prawica	62	26	12
Trudno powiedzieć	31	29	40

W potencjalnych elektoratach sejmowe komisje śledcze najlepiej oceniają zwolennicy PiS (71%), PO (67%) i Samoobrony (66%). Relatywnie najbardziej krytyczni wobec ich działalności są sympatycy SdPi, wśród których przeważają osoby negatywnie oceniające wpływ pracy tych komisji na demokrację w naszym kraju (48%).

Tabela 7

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, komisje śledcze powoływane przez Sejm do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie dobrze czy też źle służą polskiej demokracji?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	71	18	11
PO	67	24	9
Samoobrona	66	20	14
SLD+UP	56	36	8
PSL	55	39	6
LPR	49	36	15
SdPi	41	48	11
Niezdecydowani	37	35	28
Niegłosujący	40	36	24

Pracami sejmowej komisji śledczej powołanej do wyjaśnienia nieprawidłowości w funkcjonowaniu PKN Orlen nie interesuje się połowa Polaków, jednocześnie tylko nieliczni w ogóle nie słyszeli o działalności tej komisji. Większość badanych powątpiewa również w powodzenie jej prac. W społeczeństwie wzrasta jednak przekonanie, że powoływanie tego rodzaju komisji sejmowych ma pozytywny wpływ na funkcjonowanie demokracji w naszym kraju.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Powołana została sejmowa komisja śledcza mająca wyjaśnić nieprawidłowości związane z funkcjonowaniem największej firmy paliwowej w Polsce PKN Orlen - komisja do spraw Orłenu. Czy, Pana(i) zdaniem, komisja ta doprowadzi do ustalenia prawdy w tej sprawie czy też nie?
1 - Zdecydowanie tak; 2 - Raczej tak; 3 - Raczej nie; 4 - Zdecydowanie nie; 5 - W ogóle nie słyszałem(a)m o takiej komisji

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	21	33	28	6	9	1089
Płeć							
Mężczyźni	4	23	33	31	2	7	519
Kobiety	2	19	32	26	9	12	570
Wiek							
18-24 lat	2	20	35	32	5	6	163
25-34	2	20	37	32	5	5	207
35-44	3	25	31	30	4	7	195
45-54	4	24	31	30	2	8	204
55-64	6	21	32	24	4	12	136
65 lat i więcej	3	14	28	21	15	19	185
Miejsce zamieszkania							
Wieś	3	24	28	25	10	10	407
Miasto do 20 tys.	4	21	34	26	4	11	135
20-100 tys.	4	19	35	29	3	10	213
101-500 tys.	3	16	36	35	4	6	205
501 tys.i więcej mieszk.	4	19	35	29	4	10	130
Wykształcenie							
Podstawowe	4	22	27	20	14	13	311
Zasadnicze zawodowe	4	22	31	28	5	10	281
Średnie	2	20	33	35	2	8	378
Wyższe	1	18	47	30	0	4	119
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier.,inteligencja	0	25	38	33	0	4	66
Prac.umysł.niż.szczelbła	1	17	38	38	0	6	98
Pracownicy fiz.- umysł.	4	28	28	29	2	9	96
Robotnicy wykwalifikowani	3	18	32	37	4	6	75
Robotnicy niewykwalifik.	4	18	49	24	4	1	64
Rolnicy	6	27	24	30	4	9	58
Pracujący na własny rach.	0	16	32	48	0	3	36
Bierni zawodowo							
Renciści	5	22	30	21	11	11	104
Emeryci	4	15	29	23	12	17	222
Uczniowie i studenci	4	18	43	27	4	4	88
Bezrobotni	4	29	28	26	6	8	127
Gospodynie domowe i inni	0	20	28	24	7	19	55
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	3	21	38	33	0	5	156
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	4	28	38	26	2	1	81
sekt. pryw. poza rolnict.	1	17	35	38	2	7	197
prywatnym gosp. rolnym	5	22	23	31	8	11	91
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	3	21	32	27	9	8	178
301-500	5	23	33	26	4	10	182
501-900	4	18	32	29	7	11	237
901-1200	3	21	44	21	5	6	88
Powyżej 1200 zł	0	18	40	35	0	6	63
Ocena własnych war. mater.							
Złe	6	21	27	28	10	8	336
Średnie	3	18	33	29	5	12	482
Dobre	1	25	38	27	2	7	271
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	1	33	30	19	5	12	77
Raz w tygodniu	3	22	33	25	6	10	536
1-2 razy w miesiącu	2	18	36	28	5	11	148
Kilka razy w roku	4	20	32	34	3	7	215
W ogóle nie uczestniczy	5	10	28	40	9	7	113
Poglądy polityczne							
Lewica	5	18	39	34	2	2	187
Centrum	2	20	31	34	4	9	270
Prawica	4	27	37	23	1	6	343
Trudno powiedzieć	2	15	24	25	15	18	289

Tabela 2. Czy interesuje się Pan(i) działalnością i ustaleniami sejmowej komisji do spraw Orłenu? 1 - Bardzo się interesuję; 2 - Raczej się interesuję; 3 - Raczej się nie interesuję; 4 - W ogóle się nie interesuję

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	40	34	20	1	1026
Płeć						
Mężczyźni	8	46	29	14	2	508
Kobiety	2	33	39	25	1	518
Wiek						
18-24 lat	1	30	39	28	2	155
25-34	2	32	46	17	2	197
35-44	6	48	25	22	0	187
45-54	6	43	33	17	0	200
55-64	7	50	28	15	0	130
65 lat i więcej	8	37	32	20	3	157
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4	36	38	21	2	368
Miasto do 20 tys.	4	41	36	18	1	129
20-100 tys.	5	43	30	22	0	207
101-500 tys.	6	44	32	17	1	197
501 tys.i więcej mieszk.	8	39	32	19	1	125
Wykształcenie						
Podstawowe	3	32	37	25	3	268
Zasadnicze zawodowe	4	43	34	18	1	267
Średnie	7	41	32	19	1	372
Wyższe	8	45	32	15	0	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	49	22	21	0	66
Prac.umysł.niż.szczebła	7	37	35	21	0	98
Pracownicy fiz.- umysł.	5	43	28	23	1	94
Robotnicy wykwalifikowani	6	46	33	16	0	72
Robotnicy niewykwalifik.	0	36	38	23	3	62
Rolnicy	0	43	45	12	0	55
Pracujący na własny rach.	14	36	31	19	0	36
Bierni zawodowo						
Renciści	4	37	37	22	1	93
Emeryci	7	42	31	17	2	196
Uczniowie i studenci	1	26	45	26	2	84
Bezrobotni	4	38	39	17	3	119
Gospodynie domowe i inni	4	46	25	25	0	51
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	7	37	39	18	0	156
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	6	47	22	24	1	79
sekt. pryw. poza rolnict.	6	42	28	23	1	193
prywatnym gosp. rolnym	2	47	40	12	0	84
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	2	35	40	23	0	162
301-500	5	41	34	19	1	175
501-900	7	42	31	19	1	220
901-1200	9	49	36	5	1	84
Powyżej 1200 zł	11	47	23	19	0	63
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	36	35	23	1	302
Średnie	4	43	35	17	2	459
Dobre	7	39	31	22	1	266
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	4	38	36	21	1	74
Raz w tygodniu	5	41	35	19	1	502
1-2 razy w miesiącu	3	39	37	19	2	140
Kilka razy w roku	5	39	32	22	2	207
W ogóle nie uczestniczy	11	40	29	19	0	103
Poglądy polityczne						
Lewica	9	42	38	11	1	183
Centrum	5	42	32	21	0	260
Prawica	6	50	32	12	0	338
Trudno powiedzieć	1	21	37	36	5	245

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, komisje śledcze powoływane przez Sejm do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie, np. takie jak komisja wyjaśniająca tzw. aferę Rywina czy komisja do spraw Orłenu, ogólnie rzecz biorąc dobrze czy też źle służą polskiej demokracji?

(%)

	Zdecydowa- nie dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Zdecydowa- nie źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	37	22	10	19	1089
Płeć						
Mężczyźni	15	42	19	11	13	519
Kobiety	8	33	25	9	24	570
Wiek						
18-24 lat	6	38	28	12	16	163
25-34	12	40	26	8	15	207
35-44	9	42	19	11	19	195
45-54	15	34	27	12	12	204
55-64	15	40	19	9	17	136
65 lat i więcej	11	28	16	10	35	185
Miejsce zamieszkania						
Wieś	8	39	24	7	23	407
Miasto do 20 tys.	14	34	25	9	19	135
20-100 tys.	12	37	16	15	20	213
101-500 tys.	11	34	27	14	14	205
501 tys. i więcej mieszk.	17	41	21	11	11	130
Wykształcenie						
Podstawowe	10	33	21	10	26	311
Zasadnicze zawodowe	12	38	21	9	20	281
Średnie	12	37	24	11	16	378
Wyższe	11	46	25	10	8	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	17	51	12	10	11	66
Prac. umysł. niż. szczebla	9	41	24	13	13	98
Pracownicy fiz. - umysł.	20	31	27	8	15	96
Robotnicy wykwalifikowani	9	40	27	10	15	75
Robotnicy niewykwalifik.	11	36	13	18	22	64
Rolnicy	7	46	26	5	16	58
Pracujący na własny rach.	6	34	33	15	12	36
Bierni zawodowo						
Renciści	14	32	22	10	23	104
Emeryci	12	32	17	9	29	222
Uczniowie i studenci	9	39	30	12	10	88
Bezrobotni	8	42	26	5	18	127
Gospodynie domowe i inni	7	32	24	16	22	55
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	13	43	19	14	11	156
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	12	29	25	15	18	81
sekt. pryw. poza rolnict.	12	38	24	9	16	197
prywatnym gosp. rolnym	9	42	18	9	23	91
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	9	36	24	10	21	178
301-500	13	41	23	12	12	182
501-900	17	31	20	10	22	237
901-1200	13	43	16	13	15	88
Powyżej 1200 zł	12	50	19	14	6	63
Ocena własnych war. mater.						
Źłe	13	30	20	13	24	336
Średnie	11	40	22	8	19	482
Dobre	10	42	26	10	12	271
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	36	24	9	17	77
Raz w tygodniu	10	40	22	8	19	536
1-2 razy w miesiącu	9	34	23	11	23	148
Kilka razy w roku	10	37	26	12	14	215
W ogóle nie uczestniczy	18	27	17	15	21	113
Poglądy polityczne						
Lewica	10	40	30	13	7	187
Centrum	9	39	25	13	13	270
Prawica	20	42	20	6	12	343
Trudno powiedzieć	4	27	18	11	40	289